

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• F R A M K R I S T M E N N F R A M •

6 4 Å R G A N G

23. OKTOBER 1952

A V I N N H O L D E T:

DE HELLIGES SAMFUNN - TIL UNGDOMSDAGEN -
RESPEKT FOR DEN GENUINE KUNSTNER - SAVO-
NAROLA SOM MYSTIKER - KRISTUS, KONGEN -
ORDENSSØSTRENE - RIKHOLDIG UTENLANDSNYTT

NR.

39

40

NESTE NUMMER KOMMER 13. NOVEMBER 1952.

VÅRE KIRKER

Gudstjenester på søn- og helligdager

OSLO

St. Olavs kirke, Akersv. 1.
Sokneprestkontoret, tlf. 41 41 61
(Prestegr. og Biskopen 42 52 87).
Kl. 7: Stille messe.
Kl. 8.30: Fromesse m. preken.
Kl. 9.45: Low Mass. English Sermon.
Kl. 11: Høymesse m. preken.

St. Hallvards kirke, Urtegt. 29.
Soknepresten, tlf. 68 08 68.
Kl. 8: Fromesse.
Kl. 10.30: Høymesse m. preken.

St. Dominikus kirke, Neuberggt. 15.
Dominikanerne, tlf. 44 23 24.
Kl. 8.15: Fromesse
Kl. 10.30: Høymesse m. preken.

Jesu Hjerter kapell, Nyv. 17, Stabekk.
Soknepresten, tlf. 53 77 35.
Kl. 9.05: Fromesse.
Kl. 10.45: Høymesse.

Grefsen kapell, Gladsveg 23.
Prestegården, tlf. 37 45 90.
Kl. 9.30: Høymesse.

**Vår Frue Villas kapell,
Montebello, Smestad.**
Prestegården, tlf. 55 81 21.
Kl. 8.30: Høymesse.

Lunden kapell, Trondheimsv. 309.
Tlf. 37 78 68.
Kl. 8: Høymesse.

ARENDAL:

St. Franciskus kirke, Tyholmen.
Soknepresten, tlf. 2209.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.45: Høymesse.

BERGEN:

St. Paul kirke, Christiesgt. 16.
Soknepresten, tlf. 15 410.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

DRAMMEN:

St. Laurentius kirke, Cappelens gt. 1.
Soknepresten, tlf. 2019.
Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 10.30: Høym.

FREDRIKSTAD:

St. Birgitta kirke.
Soknepresten, tlf. 1438.
Kl. 8.15: Fromesse. Kl. 10.30: Høym.

HALDEN:

St. Peter kirke, Kr. V.s pl. 1.
Soknepresten, tlf. 1168.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

HAMAR:

St. Torfinn kirke, Torggt. 113.
Soknepresten, tlf. 1751.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 11: Høymesse.

HAUGESUND:

St. Josef kirke, Haraldsgt. 21.
Soknepresten, tlf. 3195.
Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 11: Høymesse.

HØNEFOSS:

St. Theresia kirke, Vesterntangen.
Soknepresten, tlf. 266.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

KRISTIANSAND S.:

St. Ansgar kirke, Kirkegt. 3.
Soknepresten, tlf. 4225.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

LILLESTRØM:

St. Magnus kapell, Halvdansgt. 5.
Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 11.15: Høymesse.

PORSGRUNN:

Vor Frue kirke, Sverresgt.
Soknepresten, tlf. 50 793.
Kl. 7.45: Fromesse. Kl. 10.30: Høym.

STAVANGER:

St. Svithun kirke, Dronningsgt. 8.
Soknepresten, tlf. 25534.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høymesse.

SYLLING:

St. Hallvard kapell.
Presteboligen, tlf. 9028.
Kl. 9.30: Høymesse.

TØNSBERG:

St. Olavs kapell.
Soknepresten, tlf. 12238.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.45: Høymesse.

Liturgisk kalender:

SØNDAG 26. OKTOBER (21 sønd. etter Pinse): *Kristi Kongefest.* Ep. Kol. 1, 12—20. Ev. Joh. 18,33—39. *Mandag:* Vigilien for Simon og Juda, apostl. *Tirsdag:* Simon og Juda, ap. *Onsdag og torsdag:* Ferialdager. *Fredag:* Vigilien for Allehelgensfest. *Lørdag:* Allehelgensfest.

SØNDAG 2. NOVEMBER (22. sønd. etter Pinse): *Feiring av Allehelgensfest.* Ep. Ap. gj. 7, 2—12. Ev. Matt. 5, 1—12. *Mandag:* Minnet om Alle sjeler. *Tirsdag:* Karl, bisk., bekj. *Onsdag, torsdag og fredag:* I oktaven for Allehelgensfest. *Lørdag:* Oktavdagen for Allehelgensfest.

SØNDAG 9. NOVEMBER (23. søndag etter Pinse): *Laterankirkens vigilsfest.*

Obs. Kollekten på søndag 2. november tilfaller bladet «St. Olav».

St. Olavslaget, Oslo

akter å holde *basar* til inntekt for kirkelige formål. *Basaren* begynner 9. nov. Gaver tas imot med takk i Prestegården, Akersv. 5.

St. Josefsforeningene i Oslo

innbyr alle katolske menn til retrett i Biskopens kapell mandag den 27., tirsdag den 28. og onsdag den 29. oktober kl. 20.15.
Retretten ledes av Dominikanerpater O. Norheim.

Mariakongregasjonen, Oslo

Onsdag 5. nov. kl. 19.30 møte i St. Josephs kapell. Ekstraordinær generalforsamling i foreningslokalet.
Styret.

BISPEGARDEN OG ST. JOSEPHS INSTITUTT

bruker

FYRINGSOLJE

R. C. BERTHELSENS EFTF.

Farvehandel

Glass, tapeter, vaskeartikler

Henr. Wergelandsgt. 32

Kristiansand S.

Tlf. 2270

ST. OLAV

Redaktør:

Dr. theol. I. Hansteen Knudsen.

Telefon 42 37 43. Akersv. 5, Oslo.

Redaksjon og ekspedisjon:

Akersv. 5 I. Telefon 42 37 43.

St. Olavs eksp. og forlag: Kl. 9—13 og 15—17. Mandag, lørdag: 9—13. Utbetalinger tirsdag 12—13.

Abonnementspris: Kr. 15.00 pr. år; for utlandet + avisporto.

Abonnement tegnes i ekspedisjonen og på ethvert postkontor.

Annonser må være innsendt innen onsdag aften.

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT

64. ÅRGANG

23. OKTOBER 1952

NR. 39-40

De helliges samfunn

Av dominikanerpater A. J. Lutz

«Til de hellige i Korinth, i Rom, i Efesus», «til alle dem som ved Guds evige rådslutning er utkåret til helliggjøring ved nåden.» Med disse og lignende ord hilste Petrus og Paulus sine menigheter i de brev de sendte til dem. Hvem var da disse kristne som av Herrens apostler ble funnet verdige til å bli kalt hellige? Når vi hører om den eller den, som av Kirken blir «kanonisert», dvs. erklært for hellig, eller når vi 1. november hvert år feirer en fest til ære for alle helgener, så tenker vi på kristne menn og kvinner som med heroisk sjelestyrke strebet etter å bli like-dannet med Kristus. De trakk seg tilbake i ensomheten, for upåvirket av den vonde verden å fordype seg i betraktning av Jesu liv og lære. Eller de ofret sitt liv under redselsfulle kvaler, heller enn å adlyde jordiske makthavere, som bød dem å fornekte sin tro. Eller de ofret sin eiendom og alle sine krefter for å lindre sine medmenneskers mangfoldige nød, tro mot Jesu ord: «Hva I har gjort for den mindste av mine brødre, har I gjort mot for meg.» Dessuten beundrer vi hos alle en høysinnet iver til selvfornektelse og botsøvelser, for å bevare sin indre frihet, sin hjertehet, eller å gjenvinne den, når de en tid hadde ligget under for synden. Hvor høyt Gud verdsetter deres hellige liv eller deres heroiske død, kunngjorde Han ved all slags undergjæringer eller overnaturlige opplevelser.

Var da alle disse troende, som i apostlenes dager levde spredt utover den gresk-romerske verden og som av Petrus og Paulus fikk hedersnavnet «de hellige», virkelig helgener i den betydning dette ord har fått i kirkehistorien eller i Kirkens liturgi? Nei. Vi er berettiget til å anta at flertallet var alvorlige menesker, som hadde tatt imot Evangeliet med glede og med den ærlige vilje til å bryte med den syndige verden de så omkring seg, for å «vandre i lyset». Hvor dypt en del av dem var grepet av lyset kan vi gjøre oss en forestilling om, når vi betrakter den veiledning til det indre liv de fikk av apostlene. I alle senere århundrer fant den kristne etikk og den kristne mystikk sine dypeste inspirasjonskilder i apostlenes brev til disse menigheter. Og hvor glade disse

kristne var i sin tro, det skulle snart vise seg, da keiser Nero innledet den lange rekke av blodige forfølgelser mot Kirken.

Imidlertid var det ikke så lite igjen av det gamle mørke. De samme brev vitner om det. Mens en del var modne til høy mystisk kontemplasjon, fantes det andre med sterke tilbøyeligheter til å falle tilbake til hedensk overtro eller til å gå på akkord med de laster som de hadde avsverget, da de ved dåpen ble innlemmet i Kristus. Det fantes ikke så få heller som nok var på vakt mot syndig verdslighet, men som ikke gjorde seg større umake med å la «Ånden» vinne en fullstendig seier over «kjødet». Likevel hører også disse lunkne og skrøpelige kristne til «de helliges samfunn». Det var ikke apostlenes mening å utelukke dem, så lenge de ikke gjorde seg skyldig i hårdnakket utroskap mot Kristus. Men hvordan kunne de da bli kalt for hellige?

«Hellig» er et navn som i første rekke tilkommer Gud. Det betyr at Gud ved sitt evige vesens absolutte fullkommenhet er uendelig opphøyet over alt skapt. Alle skapninger, åndelige så vel som materielle, er urene, ufullkomne. De er blandet med intethet og kan falle tilbake til intethet. Alt skapt liv bærer en dødsspire i seg. De åndelige vesener, som er skapt udødelige, kan med sin tanke og sin frie vilje gå under i den åndelige død, ved å gjøre opprør mot Livets evige Kilde, Gud, ved å fornekte Hans sannhet og tilbakevise Hans kjærlighet. Gud er udødelig. Han er Lyset uten mørke. Fordi Gud er «den hellige Gud», derfor kaller vi også hellig alt det som er innviet til Gud, bestemt til å fremme Hans ære, alt det hvis mål er å forherlige Gud, alt det som er uttrykk for tilbedelse, ærefrykt for og hengivenhet til Gud; alt det som ikke hører denne verden til, men ligger på evighetens plan; alt det ufattelige, hemmelighetsfulle vi aner hinsides vår fornufts grenser. Det hvis mål og mening er å tjene vårt jordiske liv, kaller vi «profan», dvs. det ligger utenfor helligdommen.

Et menneske er altså hellig i den utstrekning det lever for Gud etter Jesu forbilde og i hans Ånd. For

Jesus Kristus er det fullkomment hellige menneske; Han er jo Gud selv i menneskelig skikkelse; Han lever det menneskelige liv med guddommelig fullkommenhet. Han er ikke av denne verden. Hans liv er hvert øyeblikk å elske Faderen og gjøre Faderens vilje. De andre mennesker vi kaller for hellige fortjener dette navn i den utstrekning «Kristus ved troen bor i deres hjerte», slik at «ikke *de* lever, men Kristus i dem». Det er ved dåpens sakrament at dette livssamfunn mellom Kristus og oss kommer i stand. Ved vår avstamning av Adams ætt hører vi denne verden til. Gjenfødt, gjenskapt ved Kristi frelsende nåde i dåpens sakrament, er vi av Guds ætt, «delaktige i den guddommelige natur», og vårt liv blir et liv «med Kristus skjult i Gud». «Nå er vi ikke lenger fremmede og utlendinger, men de helliges medborgere og Guds husfolk.»

Fra nå av er vårt liv et hellig liv. Dets norm og verdimåler er ikke bare fornuften overlatt til seg selv, men den overnaturlige visdom fra Gud som er troen. Fornuften henter sin viten fra den skapte verden og lærer os å ordne våre handlinger og å bestemme tingenes verdi i forhold til vår egen åndelige naturs krav. Ved troen blir vi delaktige i Guds visdom. I lyset av den guddommelige åpenbaring Kristus forkynte for oss ved sitt ord og ved hele sitt liv, får hele vår tilværelse en overnaturlig vigsel.

Ser vi f. eks. på arbeidet med vår medfødte fornuft alene, så finner vi ingen annen mening i det enn å skaffe oss vårt livsopphold og de goder denne verden har å by oss. Vi arbeider for å «produsere», som det heter, og for å høyne vår levestandard, eller også for å utfolde alle de energier som er nedlagt i vår åndelige og fysiske natur. Troens blikk oppdager en høyere mening i arbeidet, også i kroppsarbeidet. Den troende gjør sin daglige gjerning i bevissthet om at han adlyder Guds vilje og at også det materielle liv med sine krav og jordiske gjøremål av den bedende, gudselkende sjel blir henordnet til Gud, frembåret for Gud som en offergave. Den troendes tanke og vilje er aldri i den grad infanget i den sansbare verden at det evige blir borte for ham. Han husker apostelens ord: «Hva enten I spiser eller drikker eller hva I enn gjør, gjør alt i Herren Jesu navn.»

Troen lærer oss kristne også å se annerledes på lidelsen enn denne verden. For det «kjødelige» menneske er sykdom, sorg, skuffelser, uhell o. l. bare en plage. «Lidelsen er meningsløs» hører vi ofte si. Den er noe stygt og uharmonisk i tilværelsen. Fornuften kan nå så langt som til å finne seg i det uunn-gåelige med en viss verdighet og ro, men som oftest er det blandet med fatalisme eller bitter forakt for livet. Den troende kristne derimot ser i lidelsen først og fremst en anledning til å utdype sitt vennskap med Kristus. «Jeg er korsfestet med Kristus,» sier Paulus. Høysinnede kristne forstår i den grad å verdsette lidelsen at de ber om den. For av apostelen Paulus har de lært at det er Kristus som i sitt mystiske Legemes lemmer fortsetter sin egen sovnnende lidelse inn til tidenes ende. «Nå gleder jeg meg over mine lidelser,» sier apostelen, «og utfyller i mitt kjød det som mangler i Kristi lidelse for Hans Legeme, som er Kirken.»

Den samme visdom fra Gud gir den troende også et høyere syn på vennskap, kjærighet og ekteskapet. Ser vi på menneskene bare med fornuftens blikk, så oppdager vi hos alle naturlige gode egenskaper og

naturlige feil. De første vekker sympati og kan bli grunnlag for vennskap. De andre virker frastøtende. Troen ser dypere. Den finner hos alle mennesker noe guddommelig edelt: alle *er*, eller er kalt til å bli Guds barn i samfunn med Guds evige Sønn. Den samme himmelske Fader elsker alle. Den samme Frelser er død for alle og tilbyr alle sitt vennskap. Her ligger grunnen til en nestekjærighet som omfatter alle, også våre fiender. Alle de motsetninger som finnes i naturen, i jordiske interesser eller i politiske tradisjoner, blir til ingenting, sammenlignet med det store, evige felles gode som er Gud selv.

Også ekteskapet blir til noe hellig for den troende, og eier verdier som den rent naturlige fornuft ikke kjenner, for ikke å tale om de sørgelige forvrengninger det er gjenstand for, når man gjør mennesket til et rent animalsk vesen eller til en trelle av staten. Fornuften ser i ekteskapet et forbund mellom mann og kvinne preget av tillit og hengivenhet, med det formål å forplante livet og å være for begge en moralsk støtte. Den kristne tro anerkjenner disse verdier; men samtidig ser den noe høyere i ekteskapet: Det er et bilde på Kristi forening med Kirken. «I, menn, elsk eders hustruer som Kristus elsker Kirken,» lyder apostelens formanings. Han vil si at den ekteskapelige kjærighet ikke bare er erotikk; heller ikke bare et vennskap som har sitt utspring i vår egen åndelige natur; men at dens dypeste livskilde er den kjærighet som fikk Guds Sønn til å bli menneske for å gjøre menneskeheten til en familie av Guds barn. De barn som fødes er ikke bare borgere i et politisk samfunn, men borgere i Guds rike, kalt til det evige liv i den himmelske salighet.

Hele tilværelsen, slik som den kristne tro betrakter den, er altså hellig, dvs. innviet til Gud, behersket av den evige sannhet og kjærighet som steg ned fra himmelen til jorden, da «Ordet ble kjød og tok bolig blant oss». Når apostelen kaller alle for hellige, så er det for å minne dem om det mysterium som den kristne sjel bærer i seg: den helliggjørende nåde, dvs. det overnaturlige liv vi lever i fellesskap med Kristus. Men samtidig vil han oppfordre dem til energisk å forsvare dette dyrebare gode mot de fiendtlige makter vi møter i verden omkring oss og i vår egen syndige natur. «Dette er Guds vilje: deres helliggjøring.» De *kanoniserte* helgener tok denne apostoliske formanings i den grad alvorlig at de hvert øyeblikk utledet sitt liv fra Gud og førte det tilbake til Gud. Deres ytre levevilkår liksom deres personlige naturlige anlegg og evner var forskjellige. Vi finner blant dem gamle og unge, friske og syke. Men felles for alle var deres heroiske troskap mot Kristus, deres ukuelige vilje til alltid å følge hans eksempel, styrket og veiledet av den hellige Ånd.

A. J. Lutz O.P.

TIL UNGDOMSDAGEN

Søndag 26. oktober

Ungdomsdagens intensjon er i år valgt av det danske ungdomsforbund og er hentet fra evangeliet på 14. søndag etter pinse: *Søk først Guds rike og hans rettferd og så skal de få alt dette attpå.*

På mange måter peker dette bibelstedet på sentrale ting i vårt katolske ungdomsarbeid.

Respekt for den genuine kunstner!

For en tid siden spredtes ut over verden en uttalelse tillagt den verdensberømte spansk-franske maler Pablo Picasso, der ingen ringere enn mesteren selv skulle ha fornektet ektheten i sin kunst. Uttalelsen hadde falt, het det i meldingene, som en bekjennelse en gang — i intervju form — overfor den italienske forfatteren Giovanni Papini. Og i betraktning av at den samme Papini aldri har hatt det med å dølge for verden hverken egne eller andres «bekjennelser», og i betraktning av den diskusjon Picasso som en av kubismens førere har skapt omkring sin kunst, var det ikke enhver gitt å tvile på sammenhengen mellom subjekt, objekt og predikat i nevnte intervju. Men at «bekjennelsen» vakte oppsikt, det er sikkert!

Vi for vår del forholdt oss tause inntil vi i vårt nummer for 28. august valgte å «bryte diskresjonen» ved å gjengi kjernen i «bekjennelsen» på grunnlag av en korrespondanse fra Paris fra ingen ringere enn Bengt von Törne til sin avis «Hufvudstadbladet», den ledende svensk-sproglige avis i Finland. Den 19. juni skriver von Törne i sin utførlige omtale av «Tugonde seklets festspel i Paris» bl. a.:

«Nyligen har blottats en anklagelse mot hela denna riktning (d.v.s. «den senare Picassos och hans gelikars mest betänkliga verk»), som ej tål motsägelse». I sitt genast utgivna verk återger Giovanni Papini en bekännelse, som Picasso en gång gjort honom. Orden har avtrycks i ett par paristidningar och väckt stor uppståndelse, men ej föranlett någon gensaga eller dementi av konstnären. Picasso ytrade (det er dette følgende som ble gjengitt i St. Olav): «Ettersom kunsten ikke lenger er en næring for de beste, kan kunstneren gi uttrykk for sitt talent ved alle de knep som hører det åndelige sjarlataneri til. Folk søker ikke lenger trøst i kunsten, eller det som virker oppløftende; men de rike, de raffinerte, lediggjengerne, de som søker å suge ut det meste, de søker det nye, det underlige, det originale, det ekstravagante, det som vekker skandale. Og jeg selv, jeg har fra kubismen og senere tilfredsstillet disse herrer og disse kritikere med alt det vekslende bisarreri som har krysset min hjerne, og jo mindre de har forstått dette, desto mer har de beundret meg . . . Og i dag er jeg, som De vet, berømt og rik. Men når jeg er alene med meg selv, har jeg ikke mot til å betrakte meg som kunstner i ordets tidligere, høye betydning. Giotto, Tizian,

Rembrandt og Goya var store malere; jeg er bare et offentlig munstrasjonsråd som har forstått sin tid og etter beste evne utnyttet sin samtids enfoldighet, forfengeligheit og lyst. Min bekjennelse er bitter, smerteligere enn den kan synes, men den har den fortjeneste at den er ærlig.»

— — —
Vel, så var verden en illusjon fattigere eller rikere, alt ettersom en reagerte på Picassos berømte eller beryktede produkter.

Imidlertid — Picasso har aldri noengang latt falle noen bekjennelse utover den som måtte ligge i hans verker. Derimot har Giovanni Papini satt seg til å skrive en bok, «Libro nero», som vitterlig inneholder nevnte og andre «bekjennelser» — men vel å merke, som produkter av forfatterens egen fantasi! Noe Papini med all ønskelig tydelighet presiserer i sitt forord til «Svart-boken».

Hva står en altså overfor? En nyhetskolportør av det freidigste og frekkeste og mest samvittighetsløse på området? En ting synes iallfall sikkert: Den *lösrevne* «bekjennelsen» må være kommet Papinis bok i forkjøpet på markedet, ellers ville vel dementiene ha kommet før — og en så seriøs korrespondent som bl. a. von Törne, som *jo skrev fra Picassos egen by* ville ikke ha behovet å bli hengt ut som *vår hjemmelsmann*. Dementier er kommet, til tross for den arrogante holdning som er typisk for dem som «selvfølgelig aldri kunne tenke seg», men som i virkeligheten har fått forklaringen før de fikk forbauelsen, og derfor blåser på «ignorantene».

Vi vet at Papini på sin side bl. a. har uttrykt seg overfor dominikanerpateren Vincent ved klosteret i Nizza, at han var lei for «at hans skjemteri var blitt opptatt alvorlig». Og ifølge et egenhendig skrevet brev fra Papini, som vi forleden fikk oss forelagt — altså ikke noe imaginært! — sier han at et dementi er også kommet fra Picasso i «Le Figaro Littéraire», selv om *han* er stor nok til ikke å trekke Papinis navn inn. Vi kan i samme forbindelse nevnte at Papini med glede har gitt sitt samtykke til at «hele bekjennelsen», med det forbehold som er tatt i forordet av boken, blir publisert i et norsk tidsskrift.

— — —
Summa summarum: Picasso står ved sin kunst. Papini står ved sin begåtte respektløshet. Såvidt allting bra. Lettferdigheten svindler likevel videre på det seriøses bekostning, det sørger arrogante for. Men hva med det store publikum?

Det har rett til å forlange respekt for den genuine kunstner, så lenge det ærlig og ydmykt søker svaret i hans kunst, hva det enn imens kan sies og menes om produktene hans.

Derfor dette vårt dementi.

I. H. K.

Det maner oss til personlig helliggjøring som forutsetningen for vårt arbeid. et minner oss om at vi kan og må ha tillit til at Gud vil tre støttende til der våre egne krefter svikter. Og fremfor alt understreker det at grunnmotivet for vårt arbeid må være å herliggjøre vår Gud og Skaper og bringe hans sannhet, hans frelse til våre medmennesker.

I året som kommer må vi personlig og i våre foreninger arbeide på å gjøre disse sannheter stadig mer levende. Når vi står overfor en avgjørelse, den være seg

aldri så triviell, må vi ikke lengre spørre oss selv: Hva mener jeg er det beste i dette tilfelle? Hva tjener jeg mest på å gjøre? Vi må søke inn til Gud i bønn og meditasjon, vi må be Rådets Ånd opplyse oss om hva som ventes og kreves av oss. Hvis vi så handler i denne ånd vil vårt arbeid bære rike frukter selv om vi som enkeltmennesker er aldri så aldri så svake og uduelige. For vi vil da kunne si med apostelen Paulus: «Jeg formår alt i ham som gjør meg sterk.»
Torfinn Juell.

Girolamo Savonarola som mystiker

Av pater Anselm Riid, OSB.

II.

Lidelsens og korsets mystikk

Den høyeste åpenbaring av Guds og hans guddommelige Sønnns kjærlighet er Herrens lidelse og kors. Nettopp derfor har lidelsen og korset, begynnende med Paulus, tryllebundet de kristne mystikere. «Min kjærlighet,» utbrister Savonarola, «er den korsfestede». På en medalje som ble modellert av en av hans beundrere ennå mens han levet, ser man ham fullstendig fortapt i inderlig betraktning over den korsfestede, hvis bilde han omklammer med begge henger som om han frykter for at Den korsfestede kunne rives fra ham. Å hvile i Jesu hjerte, å slumre i Hans sår, var for ham den høyeste lykksalighet. Aller helst talte ham om kjærligheten til Den korsfestede, og ofte hendte det at han midt i en preken gikk over til en inderlig bønn til Frelseren og ba tilhørerne be bønnen etter seg. Av frykt for plutselig å bli stukket ned, noe han alltid var forberedt på, holdt han et jernkrusifiks i hånden eller skjult i sin ordensdrakt.

Johannes Nesi forteller: «Det ene forbigår jeg i taushet og unnlater å nevne den fortærende ild i andakten til det korsfestede Gudsmenneske som han henga seg til av hele sitt hjerte helt fra sin tidlige ungdom av. Hvor ofte så vi ham vel ikke lysende som et sant brennoffer, oppglødet av himmelsk kjærlighet; hvordan han klamret seg til Korset og opplyste oss om Frelserens lidelsesvei med alle dens pinefulle kvaler og de hemmeligheter som var skjult i dem. Fylt til randen av smerte bestormet han himmelen med sine bønner. Han ble revet med av en slik kjærlighetsmakt og ansente alle sine krefter slik under prekenene at man kunne tro at både stemme og sanser ville svikte ham samtidig. Vi og hele byen har vært vitner til dette.» For å oppflamme sjelen til kjærlighet til Kristus hensank han i betraktninger over Jesu lidelser som åpenbarer inderlighet og ømhet i følelsen.

De steder i Savonarolas skrifter som handler om Kristi lidelse og kors, karakteriserer hans mystikk som en *korsets mystikk*. Veien til Gud går over lidelse, kors og død — en erfaring som er felles for alle mystiske sjeler. Og dette av følgende grunner: 1. Fordi tjeneren ikke står over sin Herre. Måtte Kristi vei til herligheten gå over lidelse, kors og død, finnes det ingen annen vei for de kristne som streber etter fullkommenhet. 2. Fordi mystikeren ved å gi avkall på alt, ved offer og hengivelse av selve livet — altså ved å avdø — bare på denne måte kan nå frem til foreningen med Gud, kan mystisk erfaring bare vinnes over korset. Savonarola ble i likhet med andre Guds venner da heller ikke spart for korsets bitre lidelse, både sjeelig og legemlig. Og mens han satt fengslet måtte han også gjennomlide Gudsforlatthetens fryktelige kvaler som av Åndens mennesker regnes som den tyngste av alle hjemsøkelser — for så å styrkes og berikes med den utsigelige trøst som holdt frykten og redselen borte under hans siste vandring.

Opplevelsen i bønnen

Mystikerne har i alle tider ført sine samtaler med Gud i bønnen. Særlig i den beskuende bønn. Hensunken i betraktninger av Guds hemmeligheter, vant de sine mystiske erfaringer. Det undrer oss derfor ikke, når Savonarolas biografi, Franz Pico, forteller følgende om hans bønneiver: «Savonarola ba så flittig og uopphørlig at han likefrem var en levende legemliggjørelse av evangeliets bud: «Be uavlatelig!» Bortsett fra de få timer han unte seg hvile — han sov bare fire timer i døgnet — brukte han hele natten til bønn og betraktning. Også dagen fylte han med bønn, bortsett fra den tid som gikk med til prekener og samtaler med folk som søkte ham for å få råd og veiledning. Som følge av hans hjertensrenhet og utholdenhet i bønnen hadde hans samkvem med Gud nådd en slik fortrolighet at han kunne be Gud om ikke å tillate ham å be en uverdig bønn. Så langt hadde Gudskjærligheten brakt ham, at han de siste ti år av sitt liv ikke holdt en eneste preken uten at han hadde fått særlig guddommelig undervisning — en nåde som bare i sjeldne tilfeller blir gitt meget få mennesker.»

I en avhandling som var et forsvar for og en anbefaling av den åndelige bønn — den utkom i Venezia i 1504 — opptråtte Savonarola mot dem som mente at betraktningens bønn var en sak som vedkom bare munkene, ikke legfolket. «Den muntlige bønn,» sier han her, «har uten det åndelige, uten det indre, ingen verdi.» I overensstemmelse med den hellige Thomas fra Aquino lærte han at den muntlige bønn nok kan være nyttig som en forberedelse til den indre, men bør innskrenkes av hensyn til den betraktende bønn, da denne står høyere enn den muntlige, fordi den skaper en engere kontakt mellom sjelen og Gud og bedre svarer til ånden som også rangerer høyere enn legemet. Like så litt under den muntlige som under den betraktende bønn bør man fly andaktens tårer eller Den hellige ånds velbehag og inngivelser; for bønnen er sjelens oppstigning til Guds for å forene seg med Ham og i denne forening kommer Guds gaver av seg selv. Selv om man ikke i første rekke bør strebe etter slik åndelig trøst, er det likevel ikke noe galt i å lengte etter den for med desto større iver å tjene Gud. Som middel til forberedelse av den betraktende bønn anbefalte Savonarola lesning av åndelige skrifter, særlig lesning av Den hellige skrift.

For å vise hvordan den betraktende bønn skulle knyttes til Den hellige skrift, skrev han en «Forklaring til Herrens bønn» som han tilegnet florentineren Filippo Valori, fordi denne hadde hjulpet til med å få San Marco utskilt fra Den lombardiske kongregasjon. Her forklarer han hvordan *Fader Vår* bør bes, deretter betraktes for så å sammenfattes i bønn og gjøres til gjenstand for betraktning.

Savonarola holdt fast ved at all menneskelig virksomhet skulle fortsette uinnskrenket på alle trinn av den betraktende bønn. Kvietisme lå ham fjernt. I en

annen forklaring til Herrens bønn innledet han hver betraktning til bønnene med en bønn og avsluttet dem med en bønn. Bønnen «Til oss komme Ditt rike» må ha vært nær bønnehørelse, for tegnene på den store dommens dag, grusomme kriger, oppstander, pest og sykdommer av alle slag og farlige spaltninger innenfor Kirken må allerede ha vært synlige. Bønnen om det daglige brød fattet han som en oppfordring til nøysomhet og enkelhet. Man skulle ikke be om vakre klær osv., men om det som var nødvendig for å leve, man skulle be om å bli bevart for overflod og mangler, for rikdom og fattigdom. En tredje utlegning av *Fader Vår* som utkom i 1633, gir utdrag av tidligere utlegninger. Hvordan den betraktende bønn skulle knyttes til Den hellige skrift, gis det et anskuelig eksempel på i «Betraktningen over den 79. Salme: Du som styrer Israel,» i betraktningen over Salmen *Miserere*, som han forklarte umiddelbart før henrettelsen, og over «In te Domine speravi». Disse skrifter hører til det skjønneste som overhodet foreligger av mystisk litteratur.

Det som er betagende for mystikeren, er omsorgen for den betraktende bønn, sjelens samkvem med Gud. Savonarola var som den betraktende og beskuende bønns mann, mystiker. I ham forenet det beskuende liv seg med det praktiske. Den yndefulle Rakel og den fruktbare Lea, den inderlige Maria og den virksomme Martha, forener seg i den skjønneste harmoni i hans sjel. I skuende bønn fikk han som Johannes ved Frelserens bryst den religiøse vigsel som forklarte hans handlemåte.

Hans mystiske Gudskjærighet var som hos de store mystikere — Bernhard av Clairvaux, Birgitta av Sverige, Katharina av Siena o. a. — også for ham skolen til det praktiske apostolat for sjelene og for Kirken, slik at virksomhet og betraktning, praksis og teori, i ham forenes på en vidunderlig måte. Hans mystiske og profetiske liv og virke er henordnet til hverandre. Det siste forutsetter det første. Hans fordypelse i det guddommelige gir forklaringen på hans fremgang som religiøs taler.

Den eukaristiske erfaring

Også for sjelens mystiske oppstigning til Gud har dette ord: «Uten meg kan dere intet gjøre», og den til dette ord svarende Hellige Eukaristi, stor betydning. Det har Savonarola selv opplevet. En fremstilling av hans streben etter mystisk forening med Gud ville være ufullstendig, om det ikke ble pekt på hans eukaristiske erfaring. I sine påske-, pinse-, Maria himmelfart- og juleprekener, understreket han nødvendigheten av den hyppige kommunion, noe som var helt usedvanlig i Middelalderen.

Kristi eukaristiske nærvær tjente de troende — selv i klostrene — mer til tilbedelse enn til mottagelse. Savonarola forsto med hyppig kommunion at den ble mottatt hver åttende eller hver fjortende dag. At legfolk kommuniserte daglig lå helt utenfor hva han kunne forestille seg. Om den hyppige kommunion er tilrådelig, må bedømmes ut fra følgende grunnsetning: *at intet er så farlig, men heller intet så gavnlig*. Hvor farlig den er ser man på de prester og munker som fordi de lar det mangle på den nødvendige forberedelse, til tross for hyppige kommunier mer og mer forherdes i det onde. Likevel er intet gavnligere enn den, når den finner sted etter et

fullstendig skriftemål og fullkommen anger og i åndelig konsentrasjon. Men man bør bare gå ofte til Herrens bord, når man merker at det fører til at kjærligheten til Gud og vår neste vokser, også kjærligheten til dem som gjør oss ondt. Er dette ikke tilfelle, bør man holde seg tilbake. Er man i tvil, bør man rette seg etter de råd en samvittighetsfull skriftefar gir.

Også deltagelsen i det eukaristiske offer lå Savonarola varmt på hjertet. Om dette skrev han i «Avhandling over Sakramentet og Messens hemmeligheter». I mottagelsen av den hellige kommunion og ikke bare i tilbedelsen av Sakramentet ser han Den hellige messes mål som offermåltid. «Brødet,» sier han, «forvandler seg til Kristi legeme for at også kommunikanten helt skal kunne forvandle sin jordiske kjærlighet til Kristi kjærlighet. Som Kristus er nærværende i himmelen på en annen måte enn i Sakramentet, bør også kommunikanten med legemet på jorden være med sjelen i himmelen. Som brødets skikkelse etter forvandlingen har sin bærer ikke i brødet selv men i den guddommelige Allmakt, må den troende være seg bevisst at alle hans gode gjerninger ikke kommer fra ham selv, men fra Guds hånd. Som Kristi legeme forblir uskadd, også når skikkelsene brytes, bør sjelens kjærlighetsfellesskap med Kristus ikke la seg bryte av jordisk lidelse. Under messen skal det følge Frelseren på hans lidelses vei skritt for skritt, men kommunionen finne sted i det minste åndelig og helt forvandles til Gudskjærighet.»

Savonarola hadde ikke tilhørt utgangen av Middelalderen, om han ikke også hadde betraktet Messen under det synspunkt at Kristus virkelig er til stede, lider og dør. Som i sin pasjonsmystikk opplevet Savonarola under feiringen av messeofferet, som han ofte brukte tre timer på, Jesu lidelse og død. Kjærlighetens ild slo til og med igjennom det kjødelige hylster og opplyste hans ansiktstrekk, ja, kronikeskriveren ved San Marco forsikrer, at flammen slo over på messetjeneren slik at det oppsto en from kappestrid mellom brødrene om å få tjene ham ved alteret, da alle ønsket å oppleve en slik lykksalighet. Aldri var andakten til Kristus i Sakramentet blitt feiret i San Marco med en slik iver som under Savonarolas ledelse.

Som vi har sett hører ikke Savonarola til den krets mystikere for hvem den mystiske gudsopplevelse var en psykologisk betinget tilstand. Hans mystiske erfaring har som tilfellet var hos mange av Urkirkens mystikere og asketer, sine røtter i Kirkens kultisk-sakramentale område. Den er en eukaristisk Guds- og frelsesopplevelse. Hans mystiske opplevelse kan bare forstås ut fra Kirkens grunn, ut fra *Communio Sanctorum et Sacramentorum*. Også som Gudskjærighetens, pasjonsmystikkens og bønneopplevelsens mystiker står han med begge ben på Kirkens hellige grunn.

Det fantes mystikere for hvem det mystiske ble en fare, fordi de lot Gud og verden smelte sammen i sin mystiske opplevelse. Deres mystikk nærmet seg derved betenkelig panteismen. Vi finner ikke noe spor av dette hos Savonarola. Hans mystiske erfaringer legger intet i veien for en rettfærdiggjørelse av ham for Kirkens forum. De er tvert imot et vesentlig bidrag til en slik rettfærdiggjørelse.

Kristus — Kongen

Etter Giuseppe Ricciotti

På Gyldendals Forlag i København utkom i 1945 det store verket, Giuseppe Ricciottis «Jesu Kristi Levned», i dikterpresten Peter Schindlers ypperlige oversettelse. Hele opplaget er utsolgt, og ved velvilje fra forlaget kan vi bringe (noe forkortet) det gripende «Tilbakeblikk» som danner avslutningen på verket.

Jesus er det mest storslagne paradoks historien kjenner. Han fremstår i en underordnet provins av Romerriket, i en nasjon som herskerfolket gjerne betegnet som *den skumleste av alle* (Tacitus), *en ulykke for alle andre folkeslag* (Quintillianus) og som det betraktet som en *foraktelig samling slaver* (Tacitus). Aldri i hele sitt liv beveget han seg utenfor rammene av dette sitt folk; aldri ytret han noe ønske om å lære filosofenes, estetikerne, politikernes, krigernes verden å kjenne — den som holdt datidens samfunnsliv i sin hule hånd. Hjemme i sitt eget land tilbringer han minst ni tiendedeler av sitt liv, avsondret i en ytterst beskjeden landsby, hvis ringhet var blitt ordspråk; der besøker han ikke lærdomsanstalter, gransker ikke pergamenter, står ikke i korrespondanse med sitt folks vitenskapsmenn — han er bare tømmermann. jennom 30 år er det ingen som vet hvem han er — bortsett fra to-tre personer som intet forteller.

Så plutselig trer han etter 30 års forløp ut i det offentlige liv og begynner å virke. Han rår ikke over menneskelige midler av noen art; han har hverken våpen, penger, akademisk utdanning, estetisk kraft eller politiske argumenter. Han ferdes stadig blant småfolk som fiskere og bønder; han søker med forkjærlighet sitt selskap blant tollere og skjøger og andre som av det gode selskap betraktes som utskudd. Blant disse folk øver han et stort antall mirakler. Han knytter til seg en liten gruppe unge fiskere som hele tiden følger ham som hans særlige disipler. Hele hans offentlige virksomhet varer i mindre enn 3 år.

Hans virksomhet består i å preke en lære som hverken er filosofi eller politikk, men som er rent religiøs og åndelig. Denne lære er ganske enkelt det mest uhørte som er satt fram i verden. Den gjør inntrykk av å være satt sammen av alle de elementer som alle jordens filosofer til da og senere enstemmig har forkastet — alt hva verden over alt har vist lengst mulig fra seg. Det som for verden er ondt, er for Jesus godt, det som for verden er godt, er for Jesus ondt. Fattigdom, ydmykhet, underkastelse, taus tålmodighet under urett, å vike for å gi plass til andre — alt det som er verst for verden, er det beste for Jesus. På den annen side er det som verden setter mest pris på som rikdom, ære, herredømme over andre for Jesus en ulykke eller iallfall en alvorlig fare. *Jesus er verdens antitese, motstykke.*

Verden ser bare det som faller i øynene, mens Jesus hevder å se også det som ikke ses. Verden ser bare jorden, og ser den nedefra; Jesus ser først og fremst himmelen og betrakter jorden fra himmelen. For Jesus har jorden ingen mening i seg selv, men

er en smertefull og forbigående episode som ikke har et mål i seg selv — han ser dens mål i himmelen, og bare når den ses derfra får den i hans øyne mening. Dette liv har bare verdi som forberedelse til et kommende liv; det er en slitsom og usikker tilværelse, men den får verdi som springbrett til en flukt mot en salig og sikker eksistens. De mennesker i denne slitsomme og usikre tilværelse som bygger hele sitt håp på den og ikke vil frigjøre seg fra den, danner «denne verden», jordens rike. De mennesker derimot som bare nødtvungent oppholder seg på den men higer mot det blivende sted og frigjør seg til spranget dit, danner «Guds rike», Himmerikes rike.

Mellom de to riker raser en uopphørlig krig, både nå og i fremtiden. Ingen av dem gir opp, før det ene har nedkjempet det annet. Styrken hos begge rikene hviler på kjærlighet — men kjærlighet til to forskjellige ting. Denne verdens mennesker elsker bare seg selv og det som tjener dem og er dem til behag; alt annet og alle andre vesener på jorden og i himmelen hater de direkte eller viser de i hvert fall kulde; borgerne i Guds rike elsker i første rekke Gud, men stigende ned gjennom gradene i skapningens hierarki elsker de med særlig kjærlighet onde og for dem nyttige mennesker og forsøker å gjøre godt mot dem som gjør ondt, eller iallfall ikke forstår å gjøre godt; for dem er det en vinning å gi, og derfor kjenner de ikke til hat som er den høyeste form for havesyke. Det er dette Guds rike som har sin styrke i Gudskjærligheten, Jesus forkynner.

Guds rike var blitt forkynt tidligere av de gamle profeter i Israel som lovet det utvalgte folk Messias. Jesus er seg bevisst å være Messias ved forkynnelsen av sin uverdslige lære. Men for å unngå at de jødiske masser som var besatt av et politisk Messias-håp, skulle anta ham som nasjonal folkefører og fortolke hans lære som et politisk program, proklamerer han seg ikke til å begynne med som Messias. Hans misjon er m.a.o. overordentlig vanskelig: han skal belære folk om emner som utvilsomt vil bli misforstått, slik at folket, når han taler om triumfen over det onde, oppfatter det som seier over romerne, og når han taler om Guds rike, oppfatter det som Israels verdenserobring. Og likevel må han tale om disse emner og bruke disse bestemte vendinger, fordi de allerede er fiksert i det utvalgte folks hellige skrifter, og Jesus er som Messias jo ikke kommet for å avskaffe, men for å oppfylle disse skrifter. Hans misjon retter seg direkte og utelukkende til det utvalgte folk som innehar Guds gamle forjetelser, men, når disse er oppfylt, skal virkningene av hans misjon komme alle jordens folk til gode.

For å nå dette mål stifter han et samfunn: *Kirken*. Jesus dør korsfestet.

Tre dager etter er selv de som dømte ham, overbevist om at han er oppstanden. Disiplene er til å begynne med ikke overbevist om det, men litt etter litt forsvinner all tvil; de har fått se ham, røre ved ham, tale med ham, akkurat som før han døde.

Men Jesu paradoks blir det samme også etter hans død. Som han i sitt første liv var verdens antitese, slik vedblir den institusjon han stiftet, Petri Kirke, på den mest usannsynlige måte å være verdens negasjon.

Han har ikke etterlatt seg noen gjenlyd i noe annet lag av datidens samfunn; i hele Romerriket er historikerne uvitende om ham. Filosofene kjenner ikke hans lære, og embetsmennene har i beste fall notert hans død i sine registre — som en revolusjonær slave man ikke har skjenket ytterligere spekulasjoner. Selv hans eget folks ledere er midt i tilfredsheten over å være blitt kvitt ham, mest tilbøyelig til å glemme ham. Hans institusjon synes redusert til samme tilstand av dødsdamp som hans legeme befant seg i, da det hang naglet til korset. Verden betrakter med triumf dens dødstreknings på samme måte som yppersteprestene, da de sto omkring hans eget kors.

Og så — med et plutselig sprang reiser hans døende Kirke seg og slår begge sine armer om hele verden: etter om lag tre århundrer som er gått under forfølgelser og utryddelser som syntes å forlenge dødsdampen på korset og å være et bilde på de tre dager i den mørke grav — etter knapt tre århundrer er det borgerlige samfunn offisielt Jesu tilhenger!

Men derfor er verdens rike ikke nedkjempet; krigen føres videre under forandrede former, men med stadig samme intensitet. Jesus og hans Kirke er og forblir stadig i den menneskelige sivilisasjon «motsigelsens tegn». Hans paradoksale og ubehagelige lære er antatt av utallige mennesker og praktisert med en kjærlighet inntil livets offer; utallige andre mennesker har forkastet den med ubøyelig fasthet og hater den med glødende motvilje. Det ser ut som alle de sterke krefter i den mest siviliserte del av menneskeheten har konsentrert seg om dette «motsigelsens tegn» — den ene part for å opphøye det, den annen for å trampe på det.

Sikkert er det at ennå den dag i dag er Jesus mer levende enn noensinne mellom menneskene. Alle trenger de ham — enten for å elske ham eller for å bespotte ham — unnvære ham kan ingen. Mange mennesker har i fortiden vært elsket med den største hengivenhet: Sokrates av sine disipler, Julius Cæsar av sine legionærer, Napoleon av sin gamle garde. Men i dag er disse mennesker død og borte, intet hjerte banker for deres person, intet menneske er lenger rede til å gi sitt liv eller bare sin eiendom for dem, selv om de ennå kjemper for deres idealer. Men selv om man er motstander av deres idealer, tenker likevel ingen på å utspy blasfemier over Sokrates eller Cæsar eller Napoleon — deres personligheter er uten kraft, de er døde og borte. Men ikke Jesus — Jesus er stadig elsket og bespottet; stadig gir man av kjærlighet til ham — eller også av hat til ham — avkall både på rikdom, velferd og liv.

Ingen nålevende er så levende som Jesus.

Selv som historisk person er han «motsigelsens tegn»: faghistorikerne i datidens verden ignorerte ham, og det er ikke så merkelig, da de var blendet av glansen fra Augustus' Rom og følgelig manglet skarpsyn; ikke en gang i tidens offisielle dokumenter finner vi spor av ham, hva man vel heller ikke kunne vente etter som det dreier seg om en obskur barbar i en *foraktelig hop av slaver*. Men det

betyr ikke at Jesu skikkelse er svakere dokumentert eller mindre sikker enn Augustus' og samtidens mest kjente skikkelsers. Visselig er det *vårt* brennende ønske å vite meget mer om ham enn vi vet, men er de trekk som er fortalt om ham for lite for vår vitebegjærighet, så er til gjengjeld fortellerne folk av den aller største autoritet. Av hans fire biografier er de to øyenvitner og har levet side om side med Jesus natt og dag under nesten hele hans offentlige liv; og de to andre har kjent og utspurt vitner av samme kvalitet. Alle fire forteller friskt med enfoldighet og herlig grovhet, og med den «ufølsomhet» både overfor lystelige og sørgelige hendinger som viser, at de har evnet å stille seg over de kjensgjerninger de forteller om. Utvilsomt har alle fire biografier propagandaformål, ettersom de tar sikte på å gjøre Jesu skikkelse kjent og utbre troen på ham; men nettopp for å nå dette mål måtte de skrive objektivt og sanntru, da tusener av ennå levende vitner ellers hadde kunnet fremstå og stemple deres beretning som tendensløs og fantastisk. *Den historiske sikkerhet vi har for Jesu li vog lære er større enn den vi har for Augustus og de mest berømte i hans samtid.*

Men også her — som over alt — blir «motsigelsens tegn» gjenstand for motsigelse: den Jesus som de fire evangelister fremstiller for oss, er ikke og kan ikke være sann, fordi han er overnaturlig; følgelig må man rasjonelt skjære av på den skikkelse som evangelistene har tegnet opp for oss, skjære den av til naturlig format ved å avkle den det mirakuløse. Dette er den rasjonalistiske kritikks program.

Alle disse forskjellige tolkninger oppstår som reaksjoner på hverandre, den ene mot den andre, slik at den senere helt forkaster hva den forrige hevdet. Bare på et eneste punkt stemmer de herlig overens: i å påstå at de evangeliske beretninger ikke svarer til den historiske virkelighet, og at tradisjonens Jesusbilde følgelig er falsk.

Herav følger en særdeles veltalende praktisk konsekvens: er tradisjonens Jesus falsk og er man ikke nådd fram til enighet på hvilken måte og i hvilket omfang han er falsk, kan selvsagt en historisk Jesusbiografi ikke skrives i våre dager. Faktisk ser vi da også at de store Jesus-biografier som særlig den liberale skole var så rik på, ikke mer skrives — i beste fall trekker man opp noen små skisser av en Jesus-skikkelse der de historiske trekk er få eller ingen.

Alt dette er imidlertid bare en episode av den tusenårige kamp mellom Jesus og verden. Vi har sagt at denne kamp aldri opphører før den ene av de to motstandere har nedkjempet den annen. Derfor bekjemper verden i vår tid Jesus på det historiske felt og søker å utslette så meget som mulig av hans skikkelse.

Taktikken er eldgammel. Også fariseerne søkte å utslette så meget av Jesus som mulig: kjensgjerninger, lære og innstiftelser; ja, selv hans kalde lik fryktet de og forseglet det i graven og satte vakt utenfor. Siden fariseernes dager er Jesus tusen ganger blitt utslettet fra jordens overflate og forseglet i en grav, og med de skiftende tider har vekten foran graven bestått av stat eller religion, filosofi eller vitenskap.

Men hva skjedde i tiden som gikk?

Kampen om motsigelsens tegn vil fortsette så lenge menneskene er til i denne verden.

Ordenssøstrene i den moderne verden

Pave Pius XII om nedgangen i kallene til det religiøse ordensliv.

Osservatore Romano har nå offentliggjort teksten til den tale Pave Pius XII holdt på fransk til lederne av de kvinnelige ordenssamfunn som — tidligere omtalt i «St. Olav» — har vært samlet til en første internasjonal kongress i Rom. Den hellige far oppholdt seg særlig ved den nedgang i kallene til de religiøse ordenssamfunn som gjør seg merkbart gjeldende i mange land. Dette kan, uttalte Den hellige far, delvis skyldes at man har holdt fast ved vaner og bruk som det var riktig å praktisere i en annen periode av vår kulturutvikling, men som ikke passer like godt i dag. «Vi ber dere derfor, når deres ordenssøstre og deres egen erfaring forteller dere at øyeblikket er kommet, å tilpasse det religiøse ordensliv de krav vår tid måtte stille.»

Den hellige far minnet om den tale han hadde holdt for et år siden til den første internasjonale kongress av ordenssøstre i undervisningens tjeneste, der han hadde henstillet til ordenslederne og generalkapitlene å tilpasse deres ordensregler og sedvaner som ble satt ut i livet under forhold som nå hører fortiden til, de nye forhold vår tids mennesker lever under. «Se til,» fortsatte Den hellige far, «at sedvanene, levemåten og veksten i deres religiøse familier ikke kommer til å danne en hindring for religiøse kall eller bli årsaken til at de ikke fører fram. Vi tenker på visse skikker som nok hadde en mening under en annen kulturform, men som ikke har det i dag, og som kan tenkes å utgjøre hindringer for at en god og modig kvinne kommer til å følge sitt kall.» Den hellige far sa videre at ordensdrakten alltid må gi uttrykk for innvielse til Kristus; det er dette alle venter og ønsker. «Men den må også komme moderne krav imøte, særlig de hygieniske. Han tilføyet at han ikke hadde hatt anledning til å gi et fullgodt uttrykk for sin tilfredshet over at enkelte kongregasjoner i årets løp hadde virkeliggjort noen av disse idéer. «I de ting som er vesentlige, bør dere tilpasse dere tiden så langt som sunn fornuft og en velordnet kjærlighetsvirksomhet tilsier.»

Den hellige far understreket at når han talte på denne måte, skyldtes det den aktuelle mangel på kall. Han erklærte at han ikke ville komme nærmere inn på årsaken til dette på det nåværende tidspunkt, men at han ville gjøre det senere. Før i tiden, uttalte Paven, var det ytre forhold som hindret kall blant unge kvinner; i dag er de ytre forhold slik at det burde være så mange ansøkninger at det ville volde vanskeligheter for ordenslederne å sondre mellom ekte og uekte kall. Likevel er dette ikke tilfelle.

Den hellige far uttalte videre at han ønsket å si et særlig ord til de «prester eller legfolk, talere og skribenter» som i vår tid ikke lenger har et ord til overs for å hyldes den jomfruelighet som skyldes et avlagt løfte til Kristus. Han siktet, uttalte han, til dem som i mange år til tross for Kirkens advarsler og mot Kirkens syn i prinsippet hadde satt ekteskapet over jomfrueligheten, og som var gått så langt at de hadde fremhevet ektestanden som den eneste som høvet den menneskelige personlighet. «De som taler og skriver slik,» advarte Den hellige far, «bør være oppmerksom på sitt ansvar overfor Gud og Kirken. Det er nødvendig å gjøre dem ansvarlig for en tilstand som Vi bare kan tale om med bedrøvet hjerte: den nemlig at det i den kristne verden og over alt ellers ropes på katolske søstre . . . og at det skal gis et negativt svar.» I enkelte tilfelle, fremholdt Den hellige far, hadde søsterkongregasjoner måtte nedlegge arbeide som de hadde tatt opp, fordi tilgangen på nye søstre ikke dekket behovet.

Den hellige far rettet deretter noen ord til ordenslederne. Han ba dem legge særlig vekt på å la de moderlige følelser komme til uttrykk overfor de søstre som var i deres varetekt og å la søstrene få den utdanning og det arbeide de er særlig interessert for. «Det er utvilsomt sant hva psykologene hevder, at kvinner i autoritative stillinger ikke lykkes så lett som mennene når det gjelder å kombinere strengt med vennlighet.» Paven understreket nødvendigheten av at moderligheten overfor søstrene pleies, fordi jo søstrene i likhet med de ordensføresatte hadde gjort et stort offer ved å gi avkall på familielivet og ekteskapets lykke. Og med hensyn til søstrenes utdanning avsluttet Paven sin tale med å si at den burde være slik at søstrene selv skal være klar over at de blir gitt en slik utdanning at de kommer fullt på høyde med dem som arbeider i verden.

Alltid beredt!

Det Norske Studentersamfund diskuterte lørdag 4. oktober «militarisme» og kristendom. Res. kap. Ragnar Forbech og rektor Håkon Wergeland innledet fra pasifistisk, res. kap. Alex Johnson fra forsvarsvennlig standpunkt. Johnson ville at vi skulle ha et militært forsvar som «vakthund».

I ordskiftet hadde bl. a. stortingsbibliotekar Wollert Keilhau ordet. Han tok som utgangspunkt en ytring av pastor Johnson, som hadde sagt han trodde Gud ikke vil vi skal være skråsikre, men føle uro, når det gjelder spørsmålet om et militært forsvar. «I motsetning til pastor Johnson», sa Keilhau, «tror jeg ikke det. Frelseren sa: «Se, jeg vil være med eder alle dager inntil verdens ende.» Jeg tror Han med det har ment at vi, også etter Hans jordelivs opphør, skal ha trygg veiledning, så vi ikke trenger være i tvil om hvilken stilling vi bør innta til grunnleggende moralske spørsmål. Innlederne har talt om «kirken» og må ha tenkt på statskirken. Hvis man spør én luthersk prest om man skal forsvare sitt land, svarer han ja; men spør man en annen, svarer han nei. — Spør man en katolsk prest, svarer han alltid: Ja! — Pastor Forbech og jeg har begge som lærer hatt pastor B. Th. Anker. Han holdt et foredrag og kom der inn på Jesu ord: «Hvis én slår deg på ditt høyre kinn, så vend ham også det venstre til.» «Ja,» sa pastor Anker, «det sa Mesteren; men Han sa ikke at hvis noen slår din kone og dine barn på deres høyre kinn, skal du ta deres venstre kinn og snu det mot overfallsmannen!»

OPPROP

Årene etter krigen har bragt tusener av flyktninger til landet, og nye skarer følger stadig etter.

De kommer fra land og distrikter der deres hjem er rykket opp og ødelagt. Så kommer de hit — ofte etter lang ventetid i flyktningeleirer — for å skape seg et nytt liv, et nytt hjem, en ny eksistens for seg og sine barn. Det er gjort et stort arbeid for dem både fra privat og offentlig hold, men ennå står meget ugjort.

De fleste av disse flyktningene er katolikker. Det har i lang tid vært et utbredt ønske blant norske katolikker å kunne komme disse våre trosfeller til hjelp, men man har savnet et organ som kan ta seg av oppgavene.

De undertegnede organisasjoner har nå gått sammen og har dannet en komité som skal lede og fordele arbeidet, og i samarbeid med alle katolikker i Det apostoliske vikariat, forsøke å løse oppgavene. Nettopp vi katolikker kan gi disse nye borgere en ganske særegen støtte og hjelp. Det eneste tilknytningspunkt de har til sitt tidligere liv er jo for mange nettopp Kirken, vår felles åndelige mor.

Denne hjelp kan ikke lenger utsettes, og det gjelder nå for oss å vise at vi forstår vår forpliktelse som katolske kristne. Komitéen vil i nærmeste fremtid henvende seg til alle katolske menigheter, foreninger og lag i den hensikt å få opprettet lokale ledd i arbeidet, og vi håper da at vår appell vil bli hørt.

La oss komme våre trosfeller til hjelp både med hjerteslag, praktisk arbeide og økonomisk støtte!

Opgavene er mange og store, men hvis vi løfter i flokk, skal og vil det gå!

Oslo, 17. oktober 1952.

HOVEDKOMITEEN

FOR KATOLSK FLYKTNINGEARBEID

St. Olavs Forbund, Norsk Katolsk Ungdomsforbund,
N.K.K.F., Katolsk Studentlag.

Fram for «ST. OLAV»

med din penn
med ditt abonnement
og på Allehelgensøndag

2. november

med ditt ekstra økonomiske offer!

UTLANDET:

VATIKANET

Paven ventes å vende tilbake til Vatikanet den 29. november.

Pave Pius XII har besluttet at de åndelige ovelser som såvel Paven selv som de kardinaler, erkebiskoper og ordensledere som har fast bopel i Rom pleier å ta del i, i år skal bsgynne søndag den 30. november. Man regner derfor i Vatikanet med at Paven vender tilbake fra Castel Gandolfo den 29. november. Meddelelser fra Castel Gandolfo sier for øvrig at Pavens sunnhetstilstand er god. De offentlige audienser gjenopptas onsdager og søndager, men man regner med at de private audienser vil bli innskrenket.

En status.

Etter 12 års pontifikat kan Den hellige far, Pave Pius XII, se tilbake på opprettelsen av 85 nye erkebispedømmer og bispedømmer. 24 bispedømmer ble opphøyet til erkebispedømmer, 90 apostoliske vikariater og 9 apostoliske prefekturer ble opphøyet til bispedømmer. Det ble opprettet 17 nye abbedier og prelaturer «hullius», 6 apostoliske eksarkater, 1 apostolisk administratur, 86 apostoliske vikariater og 53 apostoliske prefekturer.

Paven har i 50 år vært medlem av fransiskanernes tredje orden.

I anledning av 50-års dagen for sitt medlemskap av den hellige Fransiskus' tredje orden har Pave Pius XII sendt en skrivelse til generalmagistrene for de fire fransiskanske ordensfamilier.

Mgr. Montini om Pavens oppfatning av medbestemmelsesretten.

Mgr. Montini som fungerer som pavelig statssekretær, har på vegne av Paven i en skrivelse til Den sosiale uke i Italia — uken holdes i Turin — gitt uttrykk for Pave Pius XII's syn på ukens tema: «Bedriften i det moderne næringsliv.» Etter å ha pekt på at det offentliges plikt til å styrke arbeiderens moralske oppfatning av sitt yrke, slik at arbeideren kommer til bevissthet om at hans arbeide har en sosial karakter og står i medmenneskenes tjeneste, minner skrivelsen om det budskap Paven sendte til «Katholikentag» i Wien nylig, et budskap som inngående behandlet spørsmålet om medbestemmelsesretten. I skrivelsen til Den sosiale uke i Turin fremheves, selv om det ut fra et naturrettslig synspunkt ikke kan sies å eksistere en egentlig medbestemmelsesrett, at bedriftsherren likevel kan innrette seg slik at arbeideren får anledning til å bli hørt vedrørende spørsmål som har tilknytning til bedriftens virksomhet. Skrivelsen minner ytterligere om Pavens kringkastingsbudskap i september 1944, hvor Paven understreket nødvendigheten av at de middelstore bedrifter i landbruk, håndverk, handel og industri bevarer.

BELGIA

Søndag den 14. desember som «film-søndag».

Det belgiske episkopat har forordnet at søndagen den 14. desember skal feires som en særlig «film-søndag». Denne dag skal den katolske offentlighet befatte seg med filmens problemer i kristen belysning. Både i prekener og på konferanser skal filmspørsmålet behandles.

CHINA

55 av 143 biskoper utvist.

Biskopene Quintanillavon Kweiteh og Maggi er kommet til Hongkong etter å være utvist av kommunistene i China. Den amerikanske misjonsbiskop O'Shea er også nå utvist. Dermed er i alt 55 av Chinas 143 biskoper utvist. 20 andre sitter fengslet.

Prester tortureres.

Ifølge det romerske nyhetsbyrå *Fides* er 5 prester ankommet til Hongkong i ytterst forkommen tilstand. Gjennom flere måneder hadde de vært utsatt for tortur av chinesiske kommunister. De fem geistlige av hvem den ene er irlender og de 4 andre belgiere, ble arrestert i 1951, fordi de hadde nektet å anerkjenne det kommunistiske styre. De ble beskyldt for å ha drevet spionasje og gjennom uker pint slik at de til slutt hadde underskrevet på alt man fant på å beskyldte dem for. Bl. a. var de blitt hengt opp etter føttene, dagvis hadde de måttet stå på et og samme sted og til slutt hadde man nappet hårene av hodet på dem.

EIRE

Kirken ønsker at Nord-Irland forenes med Eire.

Kirkens primas i Eire, erkebiskopen av Armagh, mgr. D'Alton, uttalte på en basketballforanstaltning som var arrangert av det irske luftvåpen, ønske om at Nord-Irland snart må bli forenet med Eire.

ENGLAND

Lord Pakenham om katolske skoler og sykehus.

Den ledende katolske personlighet i Det engelske arbeiderparti (Labour) Lord *Pakenham*, pekte i den åpningstale han holdt på Den internasjonale konferanse for familielivet, på at de skoler og sykehus som drives av religiøse og andre private organisasjoner er de beste midler til å verne familien mot statens overgrep. Lord Pakenham som ved denne anledning talte til om lag 200 sosiologer fra 20 forskjellige land, betegnet systemet med de private skoler og sykehus som den mest hensiktsmessige institusjon for å garantere et godt forhold mellom familien og staten. Lord Pakenham viste i sin tale også til familielivets åndelige betydning og slo fast at der i England i dag er «en kristen motoffensiv i gang mot vantroen».

Katolikk valgt til president for Den britiske fagorganisasjon.

På den britiske fagbevegelses årsmøte nylig ble *Tom O'Brion* som hittil har vært fagbevegelsens generalsekretær og som er medlem av Underhuset som representant for Labour Party, valgt til fagbevegelsens president. O'Brien er aktiv katolikk og har gjennom en årrekke spilt en ledende rolle i forskjellige av Storbritannias katolske organisasjoner. Han representerer en måteholden sosialisme og er en av *Bevans* bitreste motstandere.

FILIPPINENE

Den katolske fagbevegelse har tatt ledelsen.

Den katolske arbeiderprest, pater *Walter Hogan S.J.*, har i løpet av to år grunnlagt ikke mindre enn 35 fagforeninger på Filippinene. Den fagbevegelse han står i spissen for, har stadig vunnet i innflytelse. Avisen *Manila Chronicle* kunne for kort tid siden skrive: «Kirken har for tiden ledelsen i den fremskrittvennlige arbeiderbevegelse». De foredrag pater Hogan holder har vakt overordentlig stor interesse blant fagforeningsfolk og arbeiderne. Hans fagbevegelse utgir også en egen publikasjon, «Den frie arbeider». Ved lønnsforhandlingene har pater Hogans fagbevegelse gjort seg meget sterkt gjeldende. Men den bekjempes som ventet av en del sneversynte arbeidsgivere og av kommunistene som flere ganger men forgjeves har forsøkt å få pateren utvist.

FRANKRIKE

Den hellige Theresa av Lisieux' fest i Lisieux.

Fredag den 3. oktober ble den hellige *Theresa av Lisieux'* fest feiret i Lisieux til minne om at det var gått 25 år siden hun av *Pavi Pius XII* ble proklamert som misjonens vernehelgen. Hele døgnet — fra kl. 24 til kl. 24 — leste prester fra forskjellige misjonsområder messer og preket på det lands språk hvorfra de var kommet. «Syklusen» tok til med en messe lest av en prest fra China og ble avsluttet med messer, lest av en prest fra Korea og av biskopen av Kyoto, Japan. En jesuittpater gikk opp til alteret på det tidspunkt klokken var 7 i Moskva for å be for folkene i Sovjet-Russland som ikke hadde kunnet sende noen prest til Lisieux ved denne anledning. En afrikansk biskop var kommet fra Tanganyika, en annen fra Island; en fra Japan og en fra Uruguay. Der var kommet misjonærer fra Polen og Tyskland, Sentral- og Syd-Amerika, Canada, Mackenzie-øyene,

Samoa, Fiji-øyene og Ny-Caledonia. Andre prester var kommet til Lisieux fra Filippinene, Viet-Nam, Indonesia, Pakistan, Burma, India, Ceylon, Iran, Irak, Madagaskar, Syria og Libanon. Carmelitt-nonner fylte kapellet, blant dem også søster *Geneviève*, den hellige Theresias siste gjenlevende søster. Den nasjonale kringkaster i Frankrike kringkastet messene som ble lest hele dagen og til alle deler av verden. Også mange pilegrimmer var kommet til Lisieux for å delta i høytideligheten.

Møte av arbeiderprester i Versailles.

700 arbeiderprester fra alle Frankrikes bispedømmer har vært samlet i Versailles til forhandlinger. Erkebiskopen av Paris, mgr. *Feltin*, erklærte i en tale han holdt til disse prester, at Kirken hadde den største tillit til deres arbeid og ba dem fortsette vandringen på den vei de så modig hadde slått inn på.

Den liberale verdensunions kongress.

«Katolsk Ugeblad» bringer et utdrag av et referat den venstre-radikale danske avis «Politikken» har offentliggjort fra Den liberale verdensunions årskongress i Paris. Ifølge dette referat advarte festtaleren ved åpningsmøtet sterkt mot arbeidet for å skape en sammenslutning av de kristne demokrater. Han sa: «Vi ser hvordan det stykke for stykke bygges opp en mektig kristelig internasjonale, hvis virksomhet ikke mishager Vatikanet.» Franske antiklerikalere har i den siste tid hatt lignende bekymringer og gitt uttrykk for dem slik: «Regn ikke med vår hjelp til å skape et vatikansk Europa.» I Sveits har bladet «Bund» gitt uttrykk for samme engstelse i anledning den siste kongress i Freiburg av «Nouvelles Equipes Internationales».

Den katolske, franske dagsavis «La Croix» gir følgende kommentar til disse fryktsomme røster: «Det ville være beklagelig om politikere som skal tas alvorlig, trodde at de må advare mot et «Preste-Europa». Det ville ikke finnes bedre middel til å bringe hele den europeiske samlingstanke i miskreditt, enn om den forlengst antikirkerte antiklerikalisme atter skulle dukke opp, den anti-klerikalisme som i dag hører hjemme ved små stambord i de mere provinsielle provinsbyer.»

HOLLAND

Kvinneunionens president avgått ved døden.

Som det ble gitt uttrykk for i siste nummer av «St. Olav», er den mangeårige president for Det internasjonale katolske kvinneforbund, fru *Steenberghe-Engehring* avgått ved døden. Hun døde i Utrecht den 26. september i en alder av 77 år.

Fru *Steenberghe-Engehring* var formann for de hollandske katolske kvinner, da *Pius XI* i 1922 utnevnte henne til president for Den internasjonale katolske kvinneunion, en stilling hun innehadde i 30 år til den 26. april i år. I Folkeforbundets dager var hun virksom i kommisjonen for sosiale spørsmål og hun skaffet Den katolske kvinneunion rang av konsultasjonsorgan for FN. I sin egenskap av Unionens president var hun også medlem av Det internasjonale forbund til beskyttelse av unge kvinner.

ITALIA

Collegium Germanicum-Hungaricum i Rom feirer 400 års jubileum.

Det tysk-ungarske collegium i Rom feiret i første halvdel av oktober 400-års jubileum. I anledning jubileet hadde *Pontificum Collegium, Germanicum-Hungaricum de Urbe* som er kollegiets offisielle navn, sendt ut innbydelser til tidligere studenter, velgjørere og venner for sammen med dem å feire høytideligheten, som tok til torsdag den 9. oktober med orgelinnsivelse ved biskopen av Eichstätt, mgr. dr. *Josef Schröffer*; fredag den 10. oktober var det presteinnsivelse ved kardinal *Clemens Micara*; lørdag den 11. leste de nyvigslede prester sin første messe; søndag den 1. ble pontifikalmesse selebrert ved biskopen av Gurk, mgr. dr. *Josef Köstner* og senere på dagen fant det sted en akademisk høytidelighet med tale av erkebiskopen av München og Freising, mgr. dr. *Josef Wendel*; mandag den 13. ble det holdt takkegudstjeneste ved den hellige *Ignatius av Loyolas* grav ved *Jesuitterordenens general, Hs. høyærværdighet Johannes Janssens*; høytideligheten ble avsluttet med requiemmesse ved biskopen av Trier, mgr. dr. *Mathias Wehr*, tirsdag den 14. oktober.

Det var forholdene i Tyskland i reformasjonstiden som

førte til at Collegium Germanicum ble opprettet. Stiftelsesbullen som var forfattet av den hellige Ignatius, ble undertegnet av Pave *Julius III* i 1552.

Verdenskongressen til Salesianernes medarbeidere.

Verdenskongressen til *Cooperatori Salesiani* fant sted i Rom fra den 11.—13. september. Salesianernes medarbeidere er ifølge Den hellige far hverken mer eller mindre enn den hellige Don Bosco's tredje orden. 3500 delegerte fra hele verden — også fra landene bak jernteppet og China — var møtt fram. Kongressens forhandlinger ble fulgt med den mest levende interesse av kardinalene *Aloisi-Masella*, *Micara* og *Ruffini* og av 22 erkebiskoper og biskoper. Blant biskopene merket man seg særlig bekjennerbiskopen *Shiu Chow* fra China. Den hellige far og om lag 50 Kirkefyrster hadde sendt sine telegrafiske hilsener til kongressen. Fra Don Bosco's første orden møtte den nyvalgte generalsuperior med et fulltallig generalkapitel og 28 provinsialpriorer. De delegerte representerte over 1 million medarbeidere over hele verden.

Etter en høytidelig åpning av kongressen i Peterskirken, tok forhandlingene til i Palazzo Pio. I fem foredrag ble Don Bosco's verk og særlig grunnleggelsen av *medarbeidere* analysert og vurdert og de nødvendige følgeslutninger for arbeidet i tiden trukket. Foredragsholdere var senatorer, parlamentsmedlemmer, professorer og biskopen av Casale Monferrato.

På kongressens annen dag ble grunnstenen lagt til den første Don Boscokirke i Rom av kardinal *Micara*. Kirken blir reist i Cinecitta, helt ute ved bygrensen hvor en helt ny bydel som man venter vil ha om lag 100 000 innbyggere om noen år, blir oppført. I tilknytning til kirken oppføres også et institutt for utdannelse som det knyttes flere håndverksskoler til.

Kongressen besøkte også gutterepublikken Don Bosco med sine 1500 foreldreløse krigsbarn som salesianerne bokstavelig plukket opp fra Roms gater etter krigen. Kongressens deltagere ble også mottatt av Paven i Castel Gandolfo. I kirkelige kretser i Den evige stad betegnes kongressen som den betydeligste kirkelige begivenhet i høst.

Mange prestekall i liten by.

Den lille byen *Lu* i Nord-Italia har i løpet av de siste 80 år skjenket Kirken 500 prester. For tiden er 235 prester fra denne lille by i full aktivitet.

Monte Cassino tas i bruk.

Gjenreisningen av erkeabbedit på Monte Cassino er nå kommet så langt at de munkene som har hatt tilsyn med gjenreisingsarbeidet og hittil har bodd i nærheten av arbeidsplassen, nå har kunnet flytte inn i den nesten ferdige gjestefløy og en del av den vestlige klosterfløy.

JAPAN

Tallet på katolikker oppe i 172 000.

Tallet på katolikker i Japan er nå kommet opp i 172 000. 28 356 forbereder seg til å motta dåpens sakrament. Om lag 1 000 prester er nå i virksomhet i landet.

JUGOSLAVIA

Fiendskapet til religionen innrømmes åpent.

Det kommunistiske parti i Jugoslavia innrømmer nå åpent sin kirkefiendtlige innstilling. I det nye forslag til parti-statutter som nylig er offentliggjort og som skal forelegges for den 6. partidag som holdes i november, heter det: «Medlemsskap i partiet er uforenlig med bekjennelse til noen religion og med religionsutøvelse.»

Erkebiskop Stepinac besøkes av franske parlamentarikere.

En delegasjon av franske parlamentarikere som har vært på informasjonsreise i Jugoslavia, fikk av diktator *Tito* tilatelse til å besøke erkebiskop *Stepinac* der han nå oppholder seg. De franske politikere underholdt seg vel en time med erkebiskopen.

KENYA

To katolske misjonærer nær myrdet av terrororganisasjonen «Mau-Mau».

Den hemmelige terrororganisasjon *Mau-Mau* i Kenya som

har satt seg som mål å fordrive de hvite fra landet, har nylig forsøkt å myrde to irske misjonærer i Kirku i Kikoyo-området. Banden hadde allerede «dømt» de to misjonærer til døden, da det ved snarrådighet fra noen misjonærskoleelevers side lyktes å redde dem. Terrororganisasjonen skal telle nærmere 200 000 medlemmer.

MEXICO

Kirkelig vielse har rettsgyldighet, hevder Mexicos høyesterett.

Mexicos Høyesterett har nylig i en dom slått fast at kirkelig vielse har rettsgyldighet i forholdet til Staten. Denne dom er av den aller største betydning, da den mexikanske forfatning bare rettslig anerkjenner borgerlig vielse.

POLEN

Nye arrestasjoner.

Igjen er prester og ordensfolk i forskjellige deler av Polen blitt arrestert. Blant dem den biskopelige kansler i bispedømmet *Wloclawek*, pater *Grajner*, rektoren for katedralen i *Kattowitz*, pater *Adamczyk*, og den tidligere rektor for det katolske universitet i Dublin, dr. *Slomskowski*.

De forestående valg.

Ved de forestående valg til *Sejmen* — Polens parlament — vil der ikke som i 1947 finnes katolske kandidater, da de valglover som kommunistene har satt igjennom, utelukker valg av aktive katolikker. Den polske episkopat har utstedt en forordning som sier at katolikkene ikke skal danne noe katolsk parti.

SLOVAKIA

Hard motstand.

Kirkelige krefter i Wien har fra pålitelig hold fått nærmere underretning om den slovakiske klerus' energiske motstand mot de kommunistiske makthavere. Tallrike prester som det er lyktes å unndra seg deportasjon eller fengsling, er gått i dekning og virker i dag i undergrunnsbevegelsen. De holder seg skjult i privathus, huler og skoger hvori messen blir feiret. Tallet på de prester som har underkastet seg makthaverne er overordentlig lavt. De gudstjenester disse frafalne prester holder, boykottes helt av befolkningen.

SØR-AFRIKA

Kirkens vekst i de siste hundre år.

I 1851 fantes det i Den sør-afrikanske union to apostoliske vikariater med et dusin prester og knapt 5 000 katolikker. I dag omfatter det apostoliske delegatur Sør-Afrika som også omfatter protektoratene Basutoland, Sveziland, Betsjuanaland og Sørvest-Afrika samt Syd-Rhodesia 25 selvstendige bispedømmer med 25 biskoper, 1124 prester, 619 ordensbrødre, 5 375 ordenssøstre og 888 492 troende, tilhørende de forskjelligste raser.

Paven trakk i fjor konsekvensen av denne utvikling og opprettet de fire kirkeprovinsene Capetown, Durban, Bloemfontein og Pretoria, hver som erkebispedømme omfattende 4 til 5 bispedømmer. I stedet for apostoliske vikariater trådte en definitiv kirkelig organisasjon med et eget sør-afrikansk hierarki.

TSJEKKOSLOVAKIA

Stalins bilde i alle sykehus.

Kommuniststyret i Praha har forordnet at alle saler i klinikker og sykehus skal dekoreres med Stalins bilde. I forordningen heter det at bildet «av alle russeres far» skal ha en æresplass i operasjonssalene og i fødehjemmene.

UNGARN

Katolsk journalist død i fengslet.

Den katolske journalist *Toth Laszlo* som under Mindszentyprosessen ble dømt til 8 års fengsel, er nylig avgått ved døden i et kommunistisk tukthus i Ungarn, meldes det fra Budapest.

ØSTERRIKE

De katolske journalister organiserer seg.

De katolske journalister i Østerrike har vært samlet i Wien til et møte hvor de under ledelse av pressebiskopen dr. Josef Schoiswohl besluttet å organisere seg i et forbund innenfor rammen av Den katolske aksjon. I en resolusjon krever de katolske journalister respekt for pressefriheten og en kodifikasjon av presseretten.

«Katholikentag» — en manende appell til selvransakelse.

For første gang på snart 20 år kunne Østerrikes katolikker samles til sin «Katholikentag» som fant sted fra tirsdag den 10. til og med søndag den 14. september.

Dette katolske samlingsstevne fikk en tilslutning som fullt ut innfridde selv de mest optimistiske forhåpninger. Aftengudstjenesten på Stadion, som ligger i sovjetsektoren, fredag samlet trass i øsende regn 80 000 mennesker, ungdomsdemonstrasjonen — et fakkeltog som lørdag aftan utgikk fra Rathaus til St. Stephansdomen — tallet 63 000 deltagere fra alle østerrikske «Länder», tiljublet av over 100 000 tilskuere som kantet marsjruten, og den store avslutningsseremoni på Heldenplatz ved Hofburg hvis høydepunkt var Pavens tale, direkte overført fra Vatikanet, over 150 000 deltagere.

Temaet for årets «Katholikentag» var *Menneskets frihet og verdighet*. Pave Pius XII hadde utnevnt Wiens erkebiskop, kardinal Innitzer, til sin delegat. Ved sin ankomst til Wien som paveelig delegat ble kardinalen mottatt av regjeringens medlemmer og andre høye sivile og kirkelige rangspersoner. Kardinalen seblerebrte den pontifikale høymesse søndag formiddag ved et provisorisk alter utenfor Burgtor, synlig for alle de 100 000 som overvar gudstjenesten, blant dem også Bundespresident Körner og Bundeskanzler dr. Leopold Figl i spissen for regjeringens medlemmer.

I de mange forskjellige arbeidskomitéer ble problemer som trykker alle livsområder i Østerrike i dag, tatt opp til drøftelse.

Alle referater er enig om å fremheve at det stimulerende og oppløftende ved denne store begivenhet var de øster-

rikske katolikkens klare erkjennelse av egne feil og forsømler, en erkjennelse som bl. a. kommer til uttrykk i innledningen til den erklæring som ble lest opp for de 150 000 troende som var samlet på Heldenplatz under den avsluttende høytidelighet, der det heter:

«I denne trengselens tid bekjenner de katolikker som er samlet i Wien til Katholikentag 1952 at de ved sin svikt er medskyldige i fedrelandets indre og ytre nød.»

Som allerede nevnt ble denne mektige samling av katolsk kraft i Østerrike avsluttet med Pavens budskap til deltagerne i høytideligheten på Heldenplatz søndag aftan. Den hellige far uttalte at han i Østerrikes Katholikentag så en troppe-revy som skulle være signalet til en gjenoppvekkelse av det religiøse liv i det østerrikske folk. Paven viste til landets rike kulturminnesmerker som troen gjennom århundrer hadde frembrakt, og fortsatte: «Det som det nå fremfor noe annet kommer an på er dette: Sørg for at disse former bevarer sin indre mening, at de ikke en dag står der som dødsmasker, men som uttrykk og form for en levende organisme som er fylt av indre varme og overstrømmende kraft.»

Da Paven gjennom høytalerne lyste velsignelsen over den veldige forsamling, så man 150 000 knelende mennesker, som etter at Pavens siste ord var forstummet igjen reiste seg og lot Katholikentag 1952 munne ut i et mektig: «Store Gud, vi lover Deg!»

Kirkens stilling ifølge den siste statistikk.

Ifølge den siste statistikk over Kirkens stilling i Østerrike finnes det i dag 6 137 913 katolikker i landet, hvilket er 91,3 % av befolkningen. I 2 802 kirkesogn og 153 kapellanier virker i alt 4 332 verdensprester og et stort antall av landets 2 170 ordensprester. Av de 14 440 ordenssøstre virker 6 497 som sykepleiersker. De religiøse ordener opprettholder for tiden 43 sykehus, 50 rekreasjonshjem, 16 herberger, 202 hjem for skolebarn og 51 guttehjem med tilsammen 32 009 sengeplasser. Det finnes i Østerrike i dag 213 katolske skoler hvor det gis undervisning til 36 988 barn. Av samtlige katolske dømte barn er 99,7 % påmeldt til religionsundervisning.

NORDLYS

I DERES OPPVASKMASKIN GIR EN DELIKAT OG HYGIENISK OPPVASK MED SMÅ OMKOSTNINGER

I en 40 liters maskin kan De vaske og skylle 30 kurver glass, servise og bestikk på 1 time med 130 gram Nordlys som koster 26 øre, altså mindre enn 1 øre for hver kurv.

Bruk for sikkerhets skyld Nordlys som er et spesialpreparat for oppvaskmaskiner. Vår instruktive brosjyre og våre konsulenter gir gratis veiledning.

li-va

LILLEBORGS SERVICEAVDELING
FOR INDUSTRIELL VASK

OSLO

Forsikringselskapet

UNION A/S

— Stiftet 1871 —

All slags skadeforsikring

Tollbugt. 30, Oslo
Telefon nr. 41 63 08 - 41 18 39

VI LEVERER:

Frigidaire
REG. VAREMERKE

KJØLESKAP OG KJØLEANLEGG

Innhent tilbud

LEHMKUHL

N. VOLLGATE 3, OSLO

Melitta

KAFFETRAKTER

gir bedre og drøyere kaffe
Riktig formaling sparer kaffe

Føres i ledende kaffe- og
kjøkkenutstyrforretninger

HAMAR

O. Johannesen

URMAKER

Spesialforretning i ur-bransjen

Hamar - Tlf. 1497

Kolonial fra 1876

G. JENSEN

INNEH.: JØRGEN S. JENSEN
Selvbetjening fra 1952

ARNT JENSEN A/S

Rørleggere

Hamar

G. GALLIGANI

PRYD- OG BRUKSKUNST

OSLO

Martin Olsen

O. r. saksfører

Stortingsgt. 4, OSLO
Telefon 41 67 39

*All slags
forsikring*

ANTH. B NILSEN & CO'S

ASSURANCEBUREAU A/S

Rådhusgaten 27, Oslo.

Telefon 41 01 10.

HERMAN H. RITTERS

ESKEFABRIKK

Chr. Kroghsgt. 30, Oslo
Tlf. 42 34 66

ØKONOM Centralopvarming

Inneh.: Trygve A. Engh

Tlf. 42 51 33 - Oslo

Varmer — Ventilasjon — Damp
Varmtvann — Olje — Stoker
Fyring — Kjelerrep. — Ettersyn

Benytt

BOY'S BOKHANDEL

Eftf.

(H. Hesselberg Berntzen)

Ullevålsvn. 1. Oslo - Telefon 33 22 29

Tunghørte

De hører igjen takket være OTICON HØREAPPARAT. Vi installerer
høreanlegg i kirker. 33 års praksis. Forlang katalog.

AMERICAN NORWEGIAN OTICON. A. BRUCE

Fridtjof Nansens plass 6 (like bak rådhuset), Oslo. Telf. 42 33 32

FREDRIKSTAD

Engeset & Larsen
MANUFAKTUR - EN GROS - EN DETALJ
FREDRIKSTAD

HELENE ANDRESEN

Kjøtt- og pølsevarer

Fredrikstad

Tlf. 2031

FREDRIKSTAD BLIK- &

METALVAREFABRIK

Andresen & Müller

Mek. Verksted - Blikkemballasje
og metallvarer av enhver slags -
Jernfat i alle størrelser og for et-
hvert øyemed - Isenkramartikler -
Elektrisk og Autogensveisning -
Stanseartikler

G. HALVORSEN

Fredrikstad

Pølsemakeri & Kjøttforretning

Tlf.: Forretningen 1781, 2455
Kontoret 1781

OSLO

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRA

Ullevålsv. 1 - Oslo

Tlf. 33 23 34 - 33 22 46

Privat 41 64 78 - 69 43 72

OLE KRISTIANSEN

Snektermester
Heimdalsgt. 34 - Oslo.
Tlf. 68 13 58 - Etablert 1894
Spesialitet:
Møbler og innredningsarbeider

HANS KARLSEN MALERFORRETNING

Utfører all slags
malerarbeid
Tordensskjoldsgt. 6 B
Tlf. 41 07 76 - Oslo

TILMERS & HAAVELSRUD A/S

Teatergaten 1, Oslo. Tlf. 33 21 40
Kjøleskap, RADIO, Lysekroner.
Komfyrer. Eget radioverksted.

SØREN HANSSEN Kolonialforretning

Langes gate 6 - Oslo
Telefon 33 77 34

Johan Olsen & Sønner

Murmester og Entreprenørforretning

Kongensgt. 17 - Oslo

Etabl. 1896

Tlf. 42 99 90

JERNVARER
VERKTØY
KJØKKENUTSTYR
SPORTSARTIKLER

Hakon Lunde

Storgaten 24, Oslo
Sentralbord 42 59 94

Kjøp

Skotøi

A-S SKOTØIMAGASINET

SOLID

GRENSEN 5/7

A/s Norsk Medicinsk Varehus

Pilestredet 7 - Telef. 33 43 70

Sykehusutstyr - Sanitetsmateriell
Brilleoptikk

KOLDSAGBLAD

OSCAR SKOTVEDT - Oslo

Avd. Verktøy- og Spesi maskiner
Kirkegaten 10 - Telefon 42 39 45

WISBECH

Majorstuhuset - Oslo
MASKIN- OG ELEKTROTEKNISKE
FABRIKKER

ODDVAR J. LODENG
MURMESTER & ENTREPRENØR

Jens J. Andersen
OSLO - CENTRALBORD 68 34 00
Beste leverandør av
KJØTT-FLESK-PØLSEVARER

Norges Brannkasse
Grunnlagt 1709

Skadeforsikring

Bygninger

Løsøre

Varer

Forsikring av bygning un-
der oppføring på greie vil-
kår og til særlig lave premier.